

Komparácia krajín EÚ z hľadiska starnutia populácie

*Z. Poláková, E. Matejková,
V. Svetlíková, Z. Sojková*

SPU v Nitre, Slovensko

Obsah

01

Úvod

02

Cieľ a materiál práce

03

Metódy práce

04

Výsledky

05

Závery

Starnutie – problém súčasnosti, budúcnosti..

Obyvateľstvo je najdôležitejším článkom vo všetkých oblastiach spoločenského, ekonomického, kultúrneho života spoločností

Za posledné desaťročia sa zásadne zmenilo reprodukčné a rodinné správanie obyvateľstva väčšiny krajín, vrátane krajín EÚ

Dané zmeny významnou mierou ovplyvňujú efektívne fungovanie štátu predovšetkým z pohľadu pracovnej sily

Nový model reprodukčného a rodinného správania v dôsledku zmeny demografického vývoja

Starnutie populácie- *problém, pred ktorým stoja členské krajiny EÚ vrátane Slovenska a Českej republiky*

Cieľ:

- *realizovať typológiu krajín EÚ z hľadiska 9 demografických indikátorov vypovedajúcich o probléme starnutia populácií prostredníctvom zhlukovej analýzy*

Analyzovaný rok: 2020

Skúmané demografické ukazovatele:

(čerpané z Eurostatu a regionálnych štatistík):

- 1. populácia 65 a viac ročných (P65+),*
- 2. index sivého zaťaženia (DI II),*
- 3. mediánový vek (MedA),*
- 4. počet narodených detí jednej žene počas jej reprodukčného obdobia (TFR),*
- 5. priemerný vek prvorodičiek (MAWBFCH),*
- 6. očakávaná dĺžka života pri narodení (LE),*
- 7. hrubá miera čistej migrácie (CRNM),*
- 8. hrubá miera natality (CRN),*
- 9. hrubá miera mortality (CRM)*

metódy viacrozmernej analýzy:

- *faktorová analýza*
- *zhluková analýza*

vstupné premenné: štandardizované,

Faktorový model: metóda PCA s využitím rotácie equimax

Zhluková analýza: metóda priemernej vzdialenosti

FA – použitá na odstránenie multikolinearity vstupných premenných

Factor Loading Matrix After Equimax Rotation			
	Factor1	Factor2	Factor3
P 65+	0,970	-0,090	-0,087
DI II	0,967	-0,041	0,021
MedA	0,855	-0,129	-0,181
TFR	-0,011	-0,226	0,947
MAWBFCH	0,070	0,884	-0,251
LE	0,008	0,984	-0,112
CRNM	-0,452	0,460	-0,508
CRN	-0,588	0,003	0,777
CRM	0,510	-0,833	0,064

3 významné faktory:

Faktor1: faktor staroby

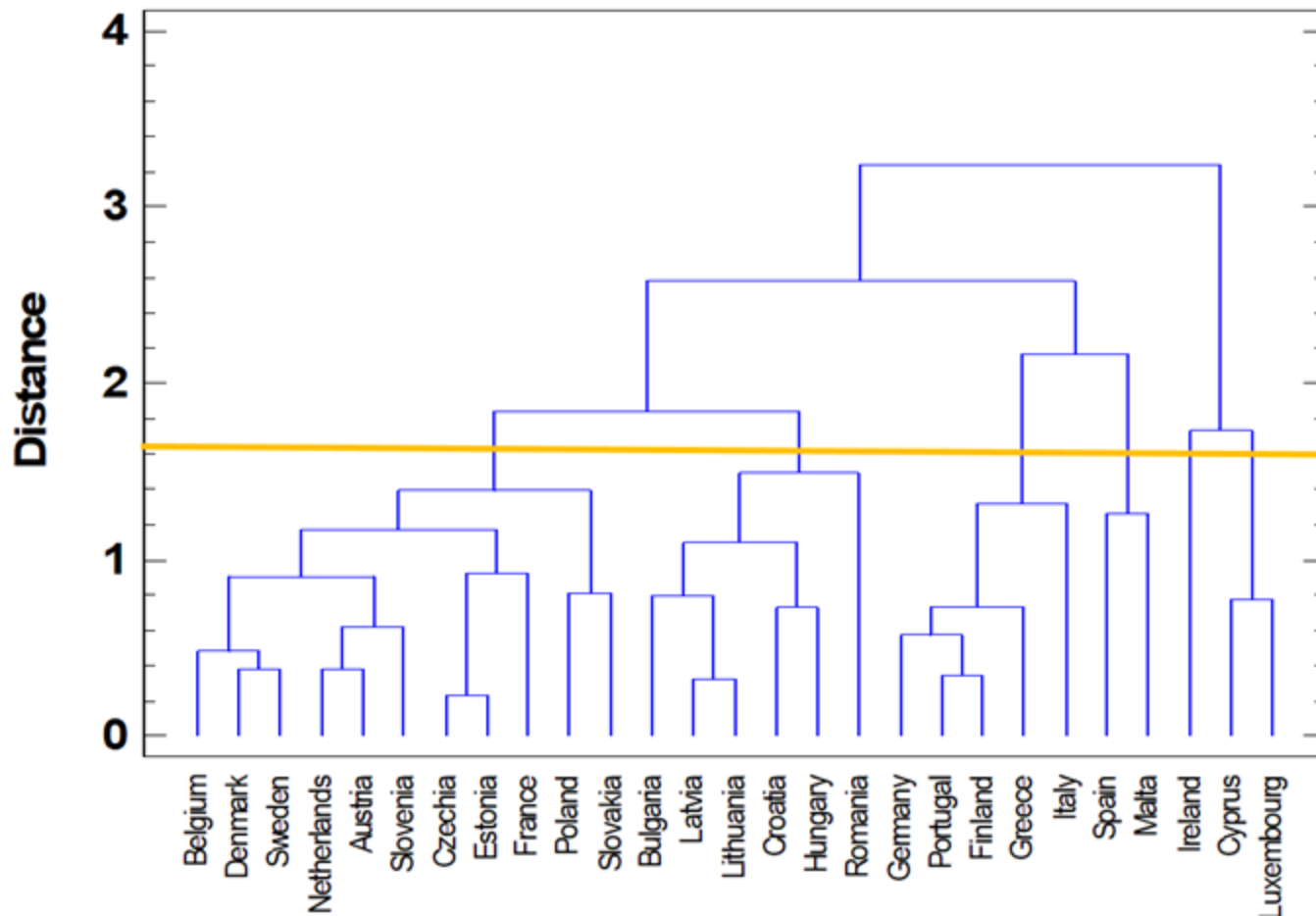
Faktor2: faktor zvyšujúceho starnutia

Faktor3: pronatalitný faktor

Zdroj: Eurostat, vlastné spracovanie v Statgraphics

Vytvorených 5 zhlukov krajín EÚ

Dendrogram
Group Average Method, Euclidean

Výsledky práce

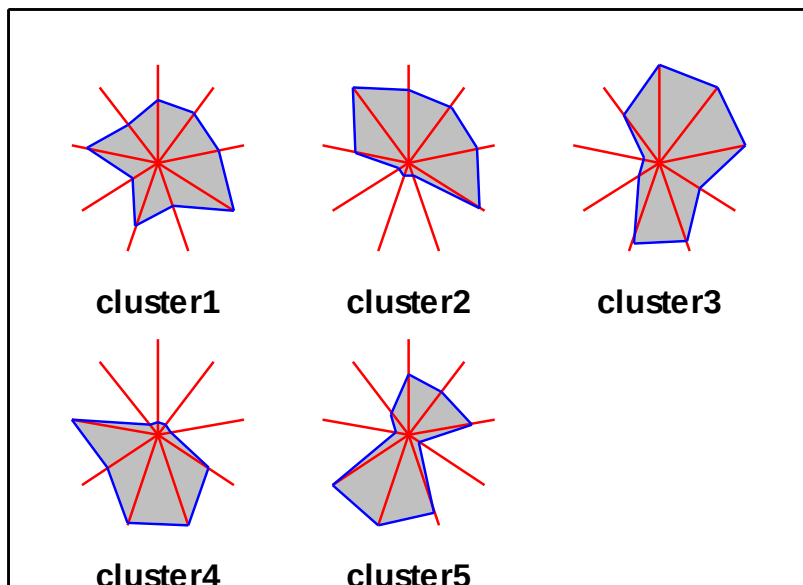
Rozdelenie krajín EÚ
do zhlukov:

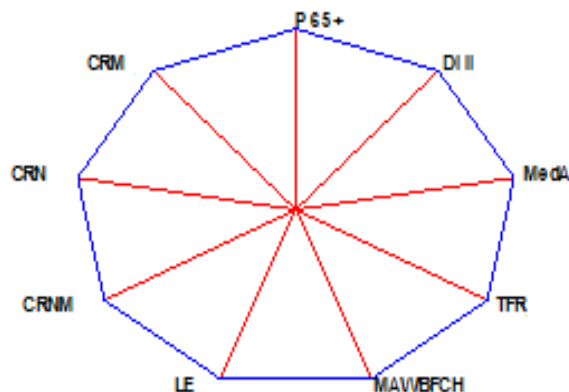
1. zhluk	2. zhluk
Česká republika	Bulharsko
Dánsko	Chorvátsko
Estónsko	Litva
Francúzsko	Lotyšsko
Holandsko	Maďarsko
Rakúsko	Rumunsko
Poľsko	
Slovinsko	
Slovensko	
Švédsko	
Belgicko	

3. zhluk	4. zhluk	5. zhluk
Nemecko	Írsko	Španielsko
Grécko	Cyprus	Malta
Taliansko	Luxembursko	
Portugalsko		
Fínsko		

Charakteristika zhlukov – SUN RAY graf

Zdroj: Eurostat, vlastné spracovanie v Statgraphics

- **1. zhluk** - najpočetnejší a charakteristický je najvyššou hodnotou TFR. Do tohto zhuku bolo zaradené aj Slovensko a Česko.
- **2. zhluk** - zaradené krajiny bývalého socialistického bloku: BGR, CRO, LAT, LIT, HU, RO, pre ktoré sú typické minimálne hodnoty očakávanej dĺžky života (v priemere 75,35 rokov) a maximálna miera mortality v porovnaní s ostatnými zhukmi.
- **3. zhluk** - typický je najvyšší podiel obyvateľov nad 65 rokov, index zaťaženia produktívnej populácie poproduktívnou ako aj mediánový vek.
- **4. zhluk** zoskupuje krajiny s najnižšími hodnotami P65+, DI II, Med A, maximálnou natalitou. Zároveň je pre zhluk typická minimálna hrubá miera mortality CRM.
- **5. zhluk** je typický najvyššou priemernou hodnotou LE, maximálne pozitívnym migračným saldóm, najnižšou natalitou a TFR.

- *Zámerom príspevku bola typológia krajín z pohľadu vybraných demografických ukazovateľov poukazujúcich na procesy starnutia populácií v EÚ*
- *Aplikáciou viacrozmerných štatistických metód sme krajiny rozdelili do piatich zhlukov – najnepriaznivejšia situácia je v krajinách 3. zhluku*

Nepriaznivá demografická situácia v krajinách EÚ môže spôsobiť:

- *nedostatok pracovných síl,*
- *veľké zaťaženie sociálneho systému,*
- *veľké zaťaženie dôchodkového systému, zdravotníctva a i.*

Populačné starnutie sa stáva nielen dôležitou demografickou, ale aj sociálnou, ekonomickou, zdravotníckou, či dokonca kultúrnou témou.

ĎAKUJEM
za Vašu pozornost'

